

NOTA
ACTIVABELEID

Gemeente Bergen

2014

Raad 30-01-2014

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel van de nota en wettelijk kader	3
1.3 Uitgangspunten	3
1.4 Beschikbaar stellen investeringskredieten door raad of college	3
1.5 Definities en begrippen	3
1.6 Bijlagen	4
2. ACTIVERING EN WAARDERING	5
2.1 Activering	5
2.1.1 Algemeen	5
2.1.2 Moment van activeren: Ingebruikname	5
2.1.3 Vervangingsinvestering	5
2.1.4 Activering immateriële vaste activa	6
2.1.5 Activering materiële vaste activa	7
2.1.6 Activering financiële vaste activa	8
2.1.7 Activeren versus (groot) onderhoud	9
2.1.8 Kleine investeringen	9
2.1.9 Looptijd investeringskredieten	9
2.2 Waardering	10
2.2.1 Waardering immateriële en materiële vaste activa	10
2.2.2 Waardering financiële vaste activa	10
3. AFSCHRIJVING	11
3.1 Algemeen	11
3.2 Wettelijke of andere voorschriften	11
3.3 Afschrijvingsbasis	11
3.3.1 Kostprijs algemeen	11
3.3.2 Bruto- / nettomethode kostprijs	12
3.3.3 Restwaarde	12
3.4 Afschrijvingsmethode	12
3.5 Afschrijvingstermijn	12
3.5.1 Algemeen	12
3.5.2 Afschrijvingstabel	13
3.5.3 Start van de afschrijving	13
4. RENTEBEREKENING	13
5. RECAPITULATIE UITGANGSPUNTEN	14
5. RECAPITULATIE UITGANGSPUNTEN	14
Bijlage I AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN OBV ECONOMISCHE LEVENSDUUR	16

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Naar aanleiding van het onderzoek naar de verbetering van de planning en de financiële gevolgen van de civieltechnische werken om zo een stabielere begroting te krijgen is de nota activabeleid aangepast, verduidelijkt en geactualiseerd. Verder is ook de tabel met afschrijvingstermijnen in bijlage 2 geactualiseerd.

1.2 Doel van de nota en wettelijk kader

De nota Activabeleid is primair bedoeld als instrument ten behoeve van de kaderstellende rol van de raad. Het doel van deze nota is:

1. Informatie geven over de richtlijnen van het BBV over activabeleid.
2. Beleidsregels vast te stellen over de wijze waarop activa in de gemeentelijke administratie moeten worden vastgelegd.

Deze nota sluit aan bij de Gemeentewet (artikel 212) en bij het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de interpretatie van onderwerpen zoals weergegeven in notities van de commissie BBV. In die notities zijn soms stellige uitspraken opgenomen die bedoeld zijn om wat meer handvatten te geven bij de uitvoering.

1.3 Uitgangspunten

De uitgangspunten in deze nota zijn omkaderd. In een aparte bijlage bij deze nota is een samenvatting van de uitgangspunten opgenomen. Van de uitgangspunten mag door een raadsbesluit worden afgeweken. De afwijking moet worden onderbouwd in het bijbehorend raadsvoorstel. Dit kan een specifiek voorstel zijn, of het meerjaren investeringsplan bij de begroting.

1.4 Beschikbaar stellen investeringskredieten door raad of college

In deze nota staan de interne en externe regelgeving voor de administratieve verwerking van investeringen centraal. Voor investeringen worden via de budgetcyclus of via een separaat college- of raadsadvies bedragen beschikbaar gesteld zogenaamde investeringskredieten. Voor de bevoegdheden van college en raad ten aanzien van investeringskredieten wordt verwezen naar de door uw raad vastgestelde verordening 212.

Uitgangspunt

1. De bevoegdheden van college en raad ten aanzien van investeringskredieten zijn vastgelegd in de verordening 212.

1.5 Definities en begrippen

Voordat in hoofdstuk 2 nader wordt ingegaan op de regels die het BBV gemeenten voorschrijft en mogelijke keuzes die een gemeente hierin heeft, wordt eerst een aantal belangrijke begrippen nader toegelicht. In deze nota gaat het om beleid ten aanzien van activa. Activa wordt gedefinieerd als alle geld, waardepapier, vorderingen, materiële en immateriële goederen, die een op geld waardeerbare waarde vertegenwoordigen.

Activa kunnen grofweg worden ingedeeld in vaste activa en vlottende activa. In deze nota gaat het primair om de regels rondom de vaste activa.

Vaste activa zijn voor lange(re) tijd vastgelegde vermogensbestanddelen, zoals gebouwen, gronden, machines, verstrekte langlopende leningen, deelnemingen. Vlottende activa zoals voorraden en liquide middelen zijn doorgaans bezittingen die voor een korte tijd zijn vastgelegd.

De vaste activa kunnen worden onderverdeeld in:

- immateriële vaste activa (o.a. kosten onderzoek)

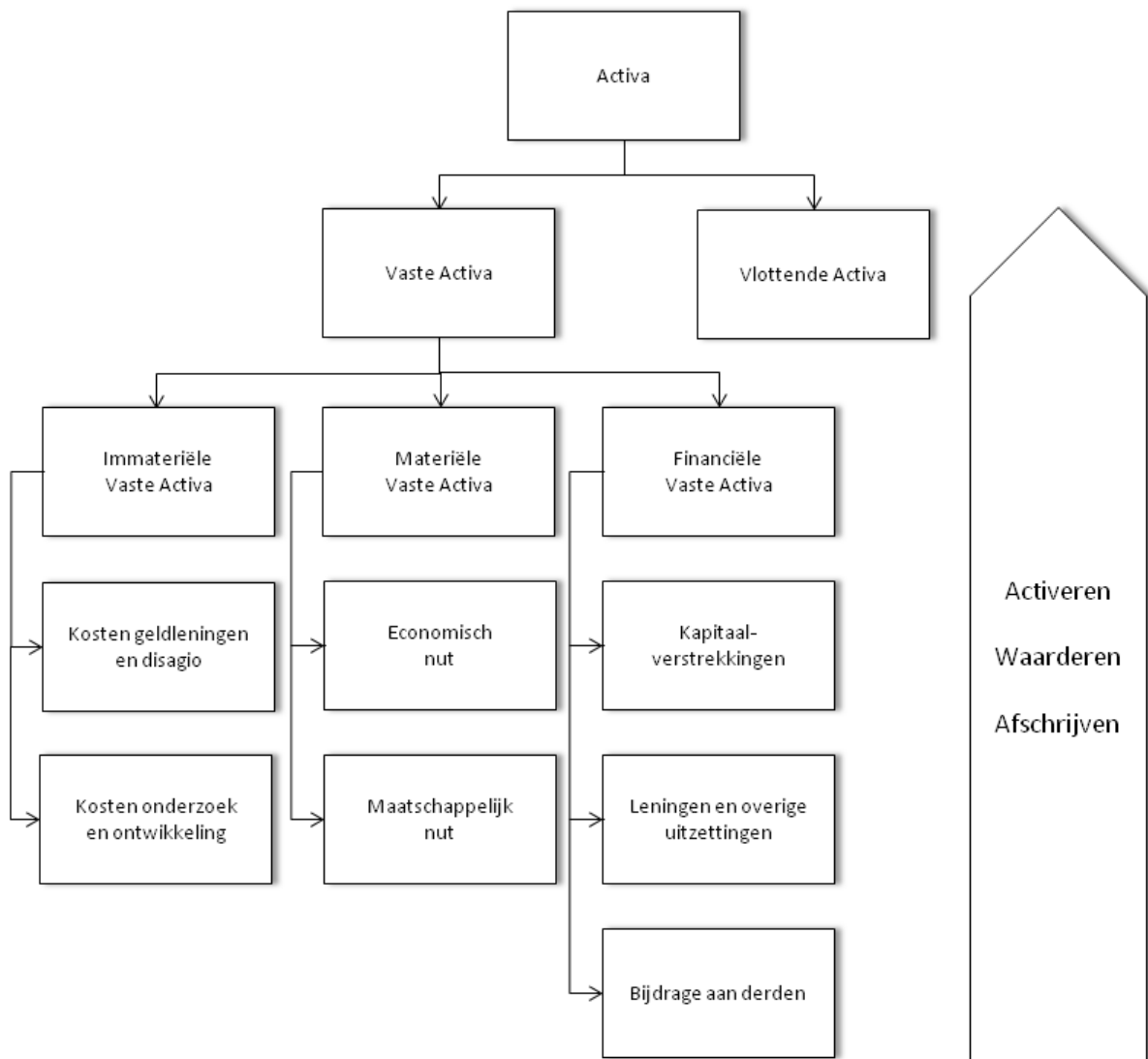
- materiële vaste activa (o.a. gebouwen en wegen)
- financiële vaste activa. (o.a. leningen)

Voor deze vaste activa gaat het eerst om de vraag of we een actief op de balans zetten (activeren). Bij de materiële vaste activa spelen de BBV begrippen economisch en maatschappelijk nut een belangrijke rol.

Van economisch nut is sprake bij investeringen in zaken die verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Een voorbeeld hiervan is een gebouw. Activa met een maatschappelijk nut zijn onder andere wegen, bruggen en plantsoenen. Dit onderscheid is van belang, omdat bij economisch nut activeren moet en bij maatschappelijk nut activeren mag.

Vervolgens is de vraag tegen welk bedrag we het actief op de balans moeten zetten (waarderen). Als we een actief op de balans hebben opgenomen, resteert de vraag wat de levensduur is van een actief en hoe we de waardevermindering zichtbaar maken: afschrijven. Afschrijven is de jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De afschrijving wordt ten laste van het begrotingssaldo gebracht.

Schematisch kunnen we het bovenstaande als volgt weergeven:

1.6 Bijlagen

Als bijlage is toegevoegd: bijlage 1: afschrijvingstabel

2. ACTIVERING EN WAARDERING

2.1 Activering

2.1.1 Algemeen

Het BBV schrijft voor dat gemeenten in de administratie werken met een zogenaamd stelsel van baten en lasten. Op het begrotingssaldo van een bepaald boekjaar mogen slechts uitgaven drukken die op dat jaar betrekking hebben. Daarom moeten uitgaven voor zaken met meerjarige levensduur worden "geactiveerd". Met activeren wordt de waarde van de zaak op de balans gezet. Elk jaar gedurende de levensduur wordt een deel van de waarde ten laste van het begrotingssaldo gebracht. Dit noemen we afschrijven. In deze nota volgt meer uitleg over hoe we activeren en afschrijven.

2.1.2 Moment van activeren: Ingebruikname

Bij activering draait het om de vraag of uitgaven een meerjarige levensduur hebben en in welke gevallen dergelijke uitgaven (moeten / mogen) worden geactiveerd en dus vaste activa zijn. Daarnaast speelt de vraag wanneer een actief op de balans moet worden opgenomen. Het BBV stelt dat deze worden geactiveerd uiterlijk op het moment van ingebruikname. Het begrip ingebruikname is in de BBV niet nader gedefinieerd.

We definiëren ingebruikname van een actief als het moment dat een actief deels gereed is of is geleverd. Het moment van ingebruikname is doorgaans eenvoudig te bepalen namelijk het moment van levering (bijvoorbeeld voertuigen en pc's).

Ingebruikname civiel technische werken:

Voor civiel technische werken als wegen en riool is dit gecompliceerder. Soms wordt een deel van de weg al in gebruikgenomen en zijn we met een ander deel van diezelfde weg nog bezig. Of is de hele weg al in gebruikgenomen, maar moet het plantsoen of de berm nog afgemaakt worden. De doorlooptijd bij de aanleg van een weg of riool gaat ook vaak over een jaargrens heen. Wanneer hebben we dan iets in gebruik genomen?

Voor civiel technische werken hanteren we de volgende definitie van in gebruik name: *"Een civiel technisch werk is in gebruik genomen nadat de eerste termijnstaat (factuur betreffende opgeleverd deel van het werk) door de projectleider is goedgekeurd en betaalbaar gesteld. Civiel technisch werken waarvan alleen voorbereidingskosten zijn betaald worden als niet in gebruik genomen beschouwd."*

2.1.3 Vervangingsinvestering

Op het moment dat een investering is afgeschreven zal dat veelal betekenen dat de investering het jaar daarop ter vervanging op het investeringsplan is opgevoerd.

Vervanging moet echter geen automatisme zijn. Het is heel goed mogelijk dat de investering dan nog wel een tijdje mee kan. Beslist kan worden de vervanging uit te stellen. Dit wordt bekeken bij het controleren van het meerjaren investeringsplan welke is opgenomen in de perspectiefnota en de begroting (onderdelen van de budgetcyclus). Omgekeerd kan iets natuurlijk ook aan vervanging toe zijn terwijl de investering nog niet geheel afgeschreven is. In dat geval dient de restant boekwaarde afgeboekt te worden op het moment van de eerder dan geplande vervanging.

Uitgangspunten

2. Vervanging van een op het investeringsplan opgenomen investering is geen automatisme. De noodzaak (technisch of economisch) moet aangetoond worden.
3. Bij een noodzakelijke vervanging van een nog niet volledig afgeschreven investering wordt de restant boekwaarde afgeboekt.
4. Een actief wordt geactiveerd uiterlijk op het moment dat het in gebruik is genomen.
5. Voor civiel technische werken hanteren we de volgende definitie van in gebruik name:
“Een civiel technisch werk is in gebruik genomen nadat de eerste termijnstaat (factuur betreffende opgeleverd deel van het werk) door de projectleider is goedgekeurd en betaalbaar gesteld. Civiel technische werken waarvan alleen voorbereidingskosten zijn betaald worden als niet in gebruik genomen beschouwd.”

In het BBV (artikel 33) wordt bij de vaste activa onderscheid gemaakt naar immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa.
Dit onderscheid is van belang bij de beantwoording van de vraag of bepaalde uitgaven al dan niet mogen/moeten worden geactiveerd.

2.1.4 Activering immateriële vaste activa

In artikel 34 van het BBV worden deze gedefinieerd als:

1. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio (zie hierna);
2. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

ad 1 Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio

Het disagio is het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegaan en het lagere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd. In het BBV is bepaald dat een lening voor het totaalbedrag van de aangegane schuld moet worden gewaardeerd. Het verschil tussen het schuldbedrag en het door de geldgever verstrekte bedrag – het disagio – kan naar keuze al dan niet worden geactiveerd.

Als het disagio wordt geactiveerd, vindt afschrijving plaats conform art. 64, lid 5 BBV waarin is bepaald dat de afschrijvingsduur van dergelijke kosten maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening.

Uitgangspunt

6. De kosten van het sluiten van geldleningen en disagio worden geactiveerd en afgeschreven over een termijn die maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening.

ad 2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden op grond van het BBV als immateriële activa aangemerkt. Voorbeelden van dit soort kosten zijn haalbaarheidsonderzoeken, kosten van deskundigen die diverse alternatieven uitwerken. Het zijn kosten die gemaakt worden voordat een definitieve keuze is gemaakt voor een bepaalde investering.

Vorbereidende kosten zoals bestek gereedmaken van een bepaalde investering vallen dus niet onder kosten voor onderzoek en ontwikkeling.

Deze kosten worden afzonderlijk verantwoord en maken geen onderdeel meer uit van de uiteindelijke investering.

Op grond van het BBV (artikel 60) mogen deze kosten alleen worden geactiveerd, als aan de volgende vier voorwaarden wordt voldaan:

1. de gemeente heeft de intentie om het actief te gebruiken of te verkopen;
2. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
3. het actief zal in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereren;
4. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen kunnen betrouwbaar worden vastgesteld.

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan is de maximaal toegestane afschrijvingstermijn voor deze immateriële activa 5 jaar.

Als niet aan de hiervoor genoemde verplicht gestelde voorwaarden wordt voldaan mogen de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor plannen niet worden geactiveerd maar moeten deze in één keer ten laste van het begrotingssaldo worden gebracht.

Uitgangspunt

7. Kosten van onderzoek en ontwikkeling mogen alleen worden geactiveerd en in maximaal 5 jaar worden afgeschreven indien aan de voorwaarden van art. 60 BBV is voldaan. Wij doen dit niet en brengen het altijd in een keer ten laste van het begrotingssaldo.

2.1.5 Activering materiële vaste activa

Voor het al dan niet mogen/moeten activeren, wordt in het BBV bij de materiële vaste activa onderscheid gemaakt in:

1. investeringen met een economisch nut;
2. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut;
3. gronden die in erfpacht zijn uitgegeven.

ad 1. investeringen met een economisch nut

In artikel 59, lid 2 van het BBV staat dat investeringen in zaken die verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen economisch nut hebben. In de nota van toelichting op het BBV wordt daarover opgemerkt dat een deel van gemeentelijke investeringen een economische waarde heeft omdat:

- gemeenten prijzen en tarieven voor diensten kunnen vragen (bijvoorbeeld voor een zwembad en de riolering) waardoor deze investeringen (tenminste gedeeltelijk) rendabel kunnen zijn;
- investeringen verkocht kunnen worden (bijvoorbeeld een woning, gebouw of auto, maar ook software vallen hier onder).

Dat een gemeente ervoor kan kiezen ergens geen of geen kostendekkend tarief voor te heffen, maakt niets uit voor de vraag of een actief economisch nut heeft. Dit geldt ook voor de verhandelbaarheid. Het gaat om de mogelijkheid de activa te verkopen, niet om de vraag of de gemeente het actief ook daadwerkelijk wil verkopen.

Dit betekent onder andere dat alle gebouwen een economisch nut hebben; er is immers een markt voor gebouwen.

In artikel 59, lid 1 van het BBV staat dat alle investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd;

In artikel 59, lid 3 van het BBV is op het verplicht activeren van investeringen met een economisch nut een uitzondering gemaakt voor kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde (bijv. schilderijen); die mogen namelijk niet worden geactiveerd.

Uitgangspunt

8. Alle investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd.

9. Uitgaven voor kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd.

Ad 2. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

In artikel 59, lid 4 van het BBV staat dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut mogen worden geactiveerd. Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte zijn bijvoorbeeld investeringen in wegen, bruggen en plantsoenen.

Uit de toelichting op dit artikel blijkt overigens dat het BBV er de voorkeur aan geeft om dergelijke investeringen in het geheel niet te activeren, maar ineens ten laste te brengen van het begrotingssaldo. Het BBV staat overigens toe om dergelijke investeringen toch te

activeren, omdat het begrotingssaldo vaak niet toereikend is om deze lasten in één keer te nemen.

Gelet op de begrotingsomvang van onze gemeente is het veelal noodzakelijk dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd.

Ondanks dat we besluiten deze investeringen te activeren, kan het zijn dat er ruimte in de begroting beschikbaar is om een incidentele investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut in één keer ten laste te brengen van het begrotingssaldo. Om in dit soort situaties slagvaardig te kunnen handelen, wordt het uitgangspunt gelijk aan de stelling van de BBV. Het uitgangspunt wordt in principe niet activeren, maar als de begrotingsomvang activeren noodzakelijk maakt, doen we dit wel.

Voor het al dan niet activeren van (groot) onderhoud wordt verwezen naar paragraaf 2.1.5.

Uitgangspunt

10. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden in principe niet geactiveerd. Als de begrotingsomvang activeren noodzakelijk maakt, wordt dit wel gedaan. Het activeren van deze investeringen is terug te vinden in het meerjaren investeringsplan bij de begroting.

Ad 3. gronden die in erfpacht zijn uitgegeven

De gronden die in erfpacht zijn uitgegeven worden afzonderlijk geregistreerd in de staat van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Uitgangspunt

11. De gronden die in erfpacht zijn uitgegeven worden afzonderlijk geregistreerd in de staat van geactiveerde kapitaaluitgaven.

2.1.6 Activering financiële vaste activa

Het BBV (artikel 36) verstaat hieronder:

1. kapitaalverstrekkingen aan:
 - a. deelnemingen;
 - b. gemeenschappelijke regelingen;
 - c. overige verbonden partijen;
2. leningen aan:
 - a. woningbouwcorporaties;
 - b. deelnemingen;
 - c. overige verbonden partijen;
3. overige langlopende geldleningen;
4. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
5. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Ad 1 t/m 4

De onder deze punten genoemde zaken moeten, gezien de aard daarvan, altijd worden geactiveerd.

Ad 5

Een voorbeeld van de onder dit punt genoemde activa is een bijdrage-ineens van de gemeente in de kosten van een clubgebouw. In het BBV (artikel 61) staat dat deze uitgaven mogen worden geactiveerd als aan de volgende vier voorwaarden wordt voldaan:

- a. er is sprake van een investering door een derde;
- b. de investering draagt bij aan de publieke taak;
- c. de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen;

d. de bijdrage kan worden teruggevorderd als de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op activa die samenhangen met de investering.

Uitgangspunt

12. Financiële vaste activa worden geactiveerd.

13. Bijdragen aan activa in eigendom van derden kan worden geactiveerd indien aan de in artikel 61 BBV genoemde voorwaarden wordt voldaan.

2.1.7 Activeren versus (groot) onderhoud

Bij onderhoud kennen we het volgende onderscheid:

1. klein onderhoud

Klein onderhoud keert jaarlijks terug en mag niet worden geactiveerd.

2. groot onderhoud

Bij groot onderhoud gaat het om zaken die één keer in de zoveel jaar moeten gebeuren en waarbij niet de levensduur van de te onderhouden zaak wordt verlengd.

Een voorbeeld hiervan is het (buiten)schilderwerk van een gebouw. Ook dit soort lasten mag niet worden geactiveerd. De keuze bestaat hierbij uit dekking van de kosten via een budget of via de vorming van een voorziening. Bij een voorziening is een beheerplan dat periodiek (gebruikelijk is elke 4 jaar) wordt geactualiseerd, vereist.

3. vervangingen en reconstructies

Voor reconstructies en vervangingen geldt hetzelfde als bij een nieuwe investering.

Uitgangspunten

14. Alleen de kosten van nieuwe investeringen en het compleet vervangen van bestaande investeringen worden geactiveerd;

15. In de periodiek te actualiseren beheerplannen wordt duidelijk aangegeven:

a) wat onder klein onderhoud wordt verstaan en het jaarlijks daarvoor beschikbare budget wordt daarop afgestemd;

b) wat onder groot onderhoud wordt verstaan en de kosten worden gedekt via een budget of ten laste van een vooraf gevormde voorziening.

2.1.8 Kleine investeringen

Uitgaven die voldoen aan alle voorwaarden om te activeren, maar geen grote omvang hebben, worden om praktische redenen direct in het jaar van aanschaf of vervaardiging ten laste van het begrotingssaldo gebracht. Dit voorkomt allerlei administratieve handelingen en vergroot de overzichtelijkheid van de investeringsstaat. Voorgesteld wordt het minimumbedrag voor te activeren investeringen te stellen op € 10.000.

Let op: wanneer een enkele aanschaf minder bedraagt dan € 10.000 (bijv. een PC) maar als gevolg van het aantal aanschaffingen (bijv. 30 PC's) de investering het bedrag van € 10.000 overschrijdt, wordt deze investering wel geactiveerd.

Uitgangspunt

16. Enkelvoudige investeringen tot € 10.000 worden niet geactiveerd. Als door het aantal gelijke aanschaffingen de totale investering boven de € 10.000 komt, wordt er wel geactiveerd.

2.1.9 Looptijd investeringskredieten

Uitgangspunt is dat de investeringskredieten in gebruik worden genomen in het jaar waarin ze zijn goedgekeurd door B&W dan wel de raad. De budgethouders moeten gedurende de budgetcyclus op de vaste rapportagemomenten uit de P&C cyclus informatie verstrekken

over de voortgang van de investeringskredieten. Aan de hand van die informatie worden de eventuele financiële gevolgen van veranderingen in het investeringsschema gerapporteerd via de P&C cyclus of via een separaat college- of raadsadvies.

Uitgangspunt

17. Wijzigingen in het investeringsschema en de eventuele financiële gevolgen hiervan worden gerapporteerd via de P&C cyclus of via een separaat college- cq raadsadvies.

2.2 Waardering

2.2.1 Waardering immateriële en materiële vaste activa

Voor de waardering van immateriële en materiële vaste activa gelden dezelfde regels. In het BBV (artikel 63, lid 1) is opgenomen dat activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs of de vervaardigingsprijs (uitleg volgt hieronder) verminderd met afschrijvingen. Artikel 63, lid 4 staat dat voor in erfpacht uitgegeven gronden de uitgifteprijs van eerste uitgifte de verkrijgingprijs is. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen de registratiewaarde.

De definities van de verkrijging- en vervaardigingsprijs zijn volgens het BBV:

- de verkrijgingprijs bestaat uit de inkoopprijs (exclusief compensabele BTW) en de bijkomende kosten.
- de vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, zoals kosten van besteksgereed maken. In de vervaardigingsprijs kunnen ook worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van dat actief wordt gewerkt.

Het is toegestaan om, behalve de directe kosten zoals leveringen door derden en de kostprijs van bijvoorbeeld in te brengen eigen grond, ook personeels-, overhead¹- en rentelasten in de vervaardigingsprijs op te nemen zolang ze direct zijn toe te rekenen aan de betreffende vaste activa. In onze gemeente worden geen personeelskosten en dergelijke toegerekend aan de investeringen. Deze kosten worden gezien als reguliere werkzaamheden en komen ten laste van het begrotingsaldo, dit om dekkingsproblemen te voorkomen. Advieskosten van externe deskundigen komen wel ten laste van het investeringskrediet.

Uitgangspunt

18. Voor de waardering van een investering geldt de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Aan investeringen wordt geen rente toegerekend met uitzondering van investeringen in grondexploitaties.

2.2.2 Waardering financiële vaste activa

In het BBV staat dat alle financiële activa, met uitzondering van bijdragen aan activa in eigendom van derden (zie paragraaf 2.1.4 punt 5), tegen de nominale² waarde moeten worden gewaardeerd en op de balans worden opgenomen. Voor de bijdragen aan activa in eigendom van derden geldt dat deze tegen de historische³ kostprijs worden gewaardeerd.

¹ Overhead zijn kosten als computers, kantoormeubels, huisvesting etc.

² Nominale waarde is de waarde vermeld op het waardepapier

³ Historische kostprijs is de prijs die ergens voor is betaald

Uitgangspunt

19. Met uitzondering van bijdragen aan activa in eigendom van derden, worden alle financiële activa tegen de nominale waarde gewaardeerd en op de balans opgenomen.

3. AFSCHRIJVING

3.1 Algemeen

Afschrijving is het in de begroting en administratie laten zien van de waardevermindering van een zaak die meerdere jaren meegaat. De afschrijving op de investering komt ten laste van het begrotingssaldo. Op deze manier wordt ook het meerjarig nut van de investering in de begroting en administratie zichtbaar en wordt er geld gereserveerd voor vervanging.

Of er mag worden afgeschreven en wat de hoogte van de jaarlijkse afschrijving is, wordt bepaald door het volgende:

1. wettelijke of andere voorschriften;
2. de afschrijvingsbasis;
3. de verwachte restwaarde;
4. de afschrijvingsmethode;
5. de afschrijvingstermijn.

3.2 Wettelijke of andere voorschriften

In artikel 64 van het BBV staan de volgende algemene regels voor afschrijvingen:

1. afschrijven doen we onafhankelijk van het begrotingssaldo (uitzondering hieronder);
2. alleen goed gemotiveerd mag de afschrijving in een volgend jaar worden gewijzigd; in dat geval geldt de wijziging voor de totale looptijd van de afschrijving;
3. op vaste activa dat een aantal jaren meegaat wordt afgeschreven op basis van die jaren.

In artikel 64, lid 4 van het BBV staat als uitzondering op bovenstaande, dat op vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut wel extra, dus afhankelijk van het begrotingssaldo mag worden afgeschreven.

Uitgangspunt

20. Op activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut mag extra worden afgeschreven.

Verder schrijft het BBV voor dat:

1. de afschrijvingstermijn van kosten voor het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio (zie uitleg bij 2.1.2) maximaal gelijk mag zijn aan de looptijd van de nieuw af te sluiten lening (artikel 64, lid 5);
2. de afschrijvingstermijn van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief ten hoogste vijf jaar mag zijn (artikel 64, lid 6);
3. verwachte definitieve waardeverminderingen van vaste activa onafhankelijk van het begrotingssaldo worden afgeboekt (in artikel 65, lid 1);
4. een actief dat buiten gebruik wordt gesteld maar niet verkocht, op dat moment moet worden afgewaardeerd, dus vervroegd afgeschreven, als de restwaarde lager is dan de boekwaarde (artikel 65, lid 3).

3.3 Afschrijvingsbasis

3.3.1 *Kostprijs algemeen*

In het BBV (artikel 63, lid 1) is verplicht dat investeringen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs, dus de werkelijke verkrijging- of vervaardigingsprijs.

3.3.2 Bruto- / nettomethode kostprijs

Bij investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut mogen zowel bijdragen van derden als reserves in mindering op de investeringen worden gebracht.

Bij investeringen met een economisch nut mogen alleen de van derden verkregen bijdrage(n) in mindering worden gebracht. Benutting van bestemmingsreserves kan alleen door jaarlijks de kapitaallasten van de betreffende investering te dekken door een onttrekking aan die reserve. Bijdragen van derden zijn bijvoorbeeld subsidies.

Uitgangspunten

21. Er wordt afgeschreven op basis van de historische kostprijs en:

- bij activa met een economisch nut worden alleen eventuele bijdragen van derden in mindering gebracht en;
- bij activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen eventuele bijdragen van derden **en** eventuele reserves (geheel of gedeeltelijk) in mindering worden gebracht.

3.3.3 Restwaarde

Bij gemeenten is het niet gebruikelijk om bij het bepalen van de hoogte van de afschrijving rekening te houden met een in te schatten restwaarde aan het einde van de gebruiksduur. Bij inruil of verkoop wordt een restwaarde⁴ als een incidentele inkomst verantwoord.

Uitgangspunten

22. Bij het bepalen van de hoogte van de afschrijving wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde;

23. Een eventuele restwaarde (zie voetnoot 7) van een buiten gebruik te stellen actief zal als een incidentele bate ten gunste van het begrotingssaldo worden verantwoord.

3.4 Afschrijvingsmethode

In artikel 51 van het BBV staat onder andere dat "In de toelichting op de balans wordt aangegeven volgens welke methode de afschrijvingen worden berekend."

Het BBV laat de gemeenten vrij in de keuze van afschrijvingsmethodiek.

De meest voorkomende afschrijvingsmethoden zijn:

1. lineaire afschrijving, dat is afschrijven met een vast bedrag per jaar. Bij deze methode blijven de afschrijvingslasten gelijk, terwijl de rentelasten en daardoor de totale kapitaallasten in de loop van de gebruikperiode geleidelijk afnemen;
2. afschrijving op basis van annuïteiten, de jaarlijkse last van rente en aflossing samen is gelijk.

In onze gemeente wordt afgeschreven volgens de lineaire methode.

Uitgangspunt

24. Alle vaste activa worden afgeschreven met de lineaire methode.

3.5 Afschrijvingstermijn

3.5.1 Algemeen

De afschrijvingstermijn wordt bepaald door de gebruiksduur. De gebruiksduur is de economische levensduur. Deze moet niet worden verward met de technische levensduur.

⁴ Restwaarde is hier niet hetzelfde als restant boekwaarde. Bij verkoop is de restant boekwaarde een last (afschrijving ineens is dan noodzakelijk). De restwaarde die hier bedoeld wordt is de waarde die de zaak nog heeft bij verkoop of inruil ondanks dat de zaak volledig is afgeschreven.

De economische levensduur wordt bepaald door de totale kosten (vooral afschrijvingen en onderhoud) van het huidige en het nieuwe actief. Als het nieuwe actief zou leiden tot lagere kosten, dan is vervanging economisch zinvol.

De technische levensduur is de termijn gedurende welke het actief kan worden gebruikt.

3.5.2 Afschrijvingstabel

Voor de afschrijvingstermijn per activa verwijzen we naar bijlage I Van deze termijnen mag door een gemotiveerd college- of raadsbesluit worden afgeweken. Voor activa die niet voorkomen in de bijlage moet de afschrijvingstermijn apart worden besloten in een college- of raadsadvies.

3.5.3 Start van de afschrijving

We starten met afschrijven in het jaar nadat het actief in gebruik is genomen.

Zie 2.1.2.

Uitgangspunten

25. De afschrijvingstermijn is gebaseerd op de economische levensduur;

26. In principe worden de in de afschrijvingstabel vermelde afschrijvingstermijnen gehanteerd. In het meerjaren investeringsplan staan de definitieve termijnen;

27. Het eerste jaar waarover wordt afgeschreven is het jaar volgend op het jaar van ingebruikname.

4. RENTEBEREKENING

De kapitaallasten bestaan uit afschrijving en rente. Voor de berekening van het rentebedrag wordt een rekenrente oftewel omslagrente bepaald. Deze is voor de begroting en verantwoording hetzelfde. De hoogte van de omslagrente wordt vastgelegd in de kaderbrief. De toe te rekenen rente is gebaseerd op de gemiddelde boekwaarde van de investeringen per begin van de maand.

Investeringen die gedaan zijn in de vorm van aan derden verstrekte leningen dragen hetzelfde rentepercentage als het percentage van de betreffende leningsovereenkomst. Een eventueel ander uitgangspunt wordt gemotiveerd aan de raad voorgelegd.

Uitgangspunten

28. De te berekenen rente wordt gebaseerd op de gemiddelde boekwaarde van de investering per begin van de maand;

29. Het begrote omslagpercentage geldt tevens voor de verantwoording;

30. De hoogte van de omslagrente wordt vastgelegd in de kaderbrief;

31. Voor rentetoerekeningen voor investeringen in de vorm van aan derden verstrekte geldleningen wordt hetzelfde rentepercentage gehanteerd als genoemd in de leningsovereenkomst.

5. RECAPITULATIE UITGANGSPUNTEN

Hoofdstuk 1. Inleiding

1. De bevoegdheden van college en raad ten aanzien van investeringskredieten zijn vastgelegd in de verordening 212.

Hoofdstuk 2. Activering en waardering

2. Vervanging van een op het investeringsplan opgenomen investering is geen automatisme. De noodzaak (technisch of economisch) moet aangetoond worden.
3. Bij een noodzakelijke vervanging van een nog niet volledig afgeschreven investering wordt de restant boekwaarde afgeboekt.
4. Een actief wordt geactiveerd uiterlijk op het moment dat het in gebruik is genomen.
5. Voor civiel technische werken hanteren we de volgende definitie van in gebruik name: *“Een civiel technisch werk is in gebruik genomen nadat de eerste termijnstaat (factuur betreffende opgeleverd deel van het werk) door de projectleider is goedgekeurd en betaalbaar gesteld. Civiel technisch werken waarvan alleen voorbereidingskosten zijn betaald worden als niet in gebruik genomen beschouwd.”*
6. De kosten van het sluiten van geldleningen en disagio worden geactiveerd en afgeschreven over een termijn die maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening.
7. Kosten van onderzoek en ontwikkeling mogen alleen worden geactiveerd en in maximaal 5 jaar worden afgeschreven indien aan de voorwaarden van art. 60 BBV is voldaan. Wij doen dit niet en brengen het altijd in een keer ten laste van het begrotingsaldo.
8. Alle investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd.
9. Uitgaven voor kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde worden niet geactiveerd.
10. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden in principe niet geactiveerd. Als de begrotingsomvang activeren noodzakelijk maakt, wordt dit wel gedaan. Het activeren van deze investeringen is terug te vinden in het meerjaren investeringsplan bij de begroting.
11. De gronden die in erfpacht zijn uitgegeven worden afzonderlijk geregistreerd in de staat van geactiveerde kapitaaluitgaven.
12. Financiële vaste activa worden geactiveerd.
13. Bijdragen aan activa in eigendom van derden kan worden geactiveerd indien aan de in artikel 61 BBV genoemde voorwaarden wordt voldaan.
14. Alleen de kosten van nieuwe investeringen en het compleet vervangen van bestaande investeringen worden geactiveerd;
15. In de periodiek te actualiseren beheerplannen wordt duidelijk aangegeven:
 - a) wat onder klein onderhoud wordt verstaan en het jaarlijks daarvoor beschikbare budget wordt daarop afgestemd;
 - b) wat onder groot onderhoud wordt verstaan en de kosten worden gedekt via een budget of ten laste van een vooraf gevormde voorziening.
16. Enkelvoudige investeringen tot € 10.000 worden niet geactiveerd. Als door het aantal gelijke aanschaffingen de totale investering boven de € 10.000 komt, wordt er wel geactiveerd.
17. Wijzigingen in het investeringsschema en de eventuele financiële gevolgen hiervan worden gerapporteerd via de P&C cyclus of via een separaat college- cq raadsadvies.
18. Voor de waardering van een investering geldt de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Aan investeringen wordt geen rente toegerekend met uitzondering van investeringen in grondexploitaties.
19. Met uitzondering van bijdragen aan activa in eigendom van derden, worden alle financiële activa tegen de nominale waarde gewaardeerd en op de balans opgenomen.

Hoofdstuk 3. Afschrijving

20. Op activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut mag extra worden afgeschreven.
21. Er wordt afgeschreven op basis van de historische kostprijs en:
 - bij activa met een economisch nut kunnen alleen eventuele bijdragen van derden in mindering worden gebracht en;
 - bij activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen eventuele bijdragen van derden **en** eventuele reserves (geheel of gedeeltelijk) in mindering worden gebracht.
22. Bij het bepalen van de hoogte van de afschrijving wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde;
23. Een eventuele restwaarde van een buiten gebruik te stellen actief zal als een incidentele bate ten gunste van het begrotingsaldo worden verantwoord.
24. Alle vaste activa worden afgeschreven met de lineaire methode.
25. De afschrijvingstermijn is gebaseerd op de economische levensduur;
26. In principe worden de in de afschrijvingstabel vermelde afschrijvingstermijnen gehanteerd. In het meerjareninvesteringsplan staan de definitieve termijnen;
27. Het eerste jaar waarover wordt afgeschreven is het jaar volgend op het jaar van ingebruikname.

Hoofdstuk 4. Renteberekening

28. De te berekenen rente wordt gebaseerd op de gemiddelde boekwaarde van de investering per begin van de maand;
29. Het begrote omslagpercentage geldt tevens voor de verantwoording;
30. De hoogte van de omslagrente wordt vastgelegd in de kaderbrief;
31. Voor rentetoerekeningen voor investeringen in de vorm van aan derden verstrekte geldleningen wordt hetzelfde rentepercentage gehanteerd als genoemd in de leningsovereenkomst.

Bijlage I AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN OBV ECONOMISCHE LEVENSDUUR

Investerings > €10.000	Afschrijvings- termijn
1. Immateriële activa	
<i>a. kosten geldleningen en disagio</i>	Maximaal de looptijd van de lening
<i>b. kosten van onderzoek en ontwikkeling</i>	max. 5 jaar
2. Materiële vaste activa	
<i>a. gronden en terreinen</i>	n.v.t.
<i>b. Gebouwen:</i> - permanente bebouwing - semi-permanente bebouwing - renovatie-investeringen	40 jaar 20 jaar 20 jaar
<i>c. Installaties gebouwen:</i> - Liften - CV - Electronische installaties - Energiebesparende maatregelen/klimaatbeheersing - Luidklokken/carillons	20 jaar 20 jaar 10 jaar 10 jaar 10 jaar
<i>d. Inrichting gebouwen:</i> - Meubilair en stoffering - Telecommunicatie - Paternosterkast	10 jaar 5 jaar 15 jaar
<i>e. Automatisering:</i> - Bekabeling - Hardware - Software	10 jaar 5 jaar 5 jaar
<i>f. Kunstwerken</i>	10 jaar
<i>g. Aanleg riolen:</i> - Riolering (drukriolering/persleiding) - Aanleg IBA's (individuele behandeling afvalwatersysteem) - Bergbezinkbassin (bouwkundig) - Elektrisch/mechanisch gedeelte gemalen en bergbezinkbassins - Gemalen (bouwkundige voorzieningen)	60 jaar 60 jaar 45 jaar 15 jaar 45 jaar
<i>h. Kopieer- en drukkamer:</i> - Kopieermachines - Snijmachines - Bindmachines - Papiervernietiger	7 jaar 10 jaar 5 jaar 5 jaar
<i>i. Keukenapparatuur</i>	10 jaar
<i>j. Aanleg wegen:</i> - Wegen, fietspaden, parkeerplaatsen 1e aanleg - Wegen, fietspaden, parkeerplaatsen reconstructies - Vervangen toplaag - Verkeersmaatregelen (reconstructies) - Verlichting - Aluminium masten - Stalen masten - Armaturen - Verkeerslichten - Regeltechniek verkeerslichten	25 jaar 25 jaar 10 jaar 25 jaar 25 jaar 25 jaar 40 jaar 20 jaar 20 jaar 10 jaar

- Groenvoorzieningen (1 ^e aanleg)	20 jaar
- Reconstructie groenvoorzieningen	10 jaar
<i>k. Overig wegmeubilair:</i>	
- Abri's	15 jaar
- Verkeersborden	10 jaar
- Parkeermeters, -automaat	15 jaar
- Speeltoestellen	10 jaar
- Overig wegmeubilair	10 jaar
<i>l. Bruggen:</i>	40 jaar
<i>m. Tractie en aanverwante materialen:</i>	
- Vrachtwagens	10 jaar
- Tractoren :	
* klein tot 40 pk	10 jaar
* groot vanaf 40 pk	8 jaar
- Pick-ups / 4 wheeldrive's	7 jaar
- Aanhangwagens	10 jaar
- Sneeuwplougen	7 jaar
- Maaimachines	6 jaar
- Zoutstrooiers	10 jaar
- (Motor)walsen	10 jaar
- Schuil / toiletwagens	15 jaar
- Hogedrukspuit	6 jaar
- Dranghekken	10 jaar
- Verkeerstellers	10 jaar
- Veegmachines	6 jaar
- Landmeetkundige apparatuur	10 jaar
- Tekentechnische apparatuur	10 jaar
- Overige hulpmiddelen	5 jaar
- Dienstauto's	10 jaar
<i>n. Reddingsbrigade</i>	
- Redgereedschap	8 jaar
- Terreinauto 4wd	7 jaar
- Quad (of te road)	7 jaar
- Buitenboordmotoren	4 jaar
- Motorvoertuigen	5 jaar
- Rubberboten met vaste bodem	8 jaar
- Polyester vletten (boten)	15 jaar
- Waterscooters	5 jaar
- Redpakken/redvesten	5 jaar
- Strandtrailer boot	8 jaar
- Strandtrailer waterscooter	..5 jaar
- Wegtrailer vaartuig	10 jaar
<i>o. Onderwijs:</i>	
- Gebouwen	40 jaar
- Leerpakketten	10 jaar
- Meubilair en overige inrichting	20 jaar
- Reconstructies	20 jaar
- Noodlokalen	15 jaar
<i>p. Sportaccommodaties:</i>	
- Grasvelden	15 jaar
- Kunstgrasvelden:	
- onderlaag	25 jaar
- toplaag	12 jaar

- Tennisbanen	25 jaar
- Beplanting	20 jaar
- Bomen	25 jaar
- Beregening	15 jaar
- Drainage	25 jaar
- Veldverlichting	30 jaar
- Afrastering / veldmeubilair	30 jaar
- Sporthallen en clubgebouwen (kleedlokalen, kantine)	(zie gebouwen)
<i>q. Reiniging:</i>	
- Containers en dergelijke	10 jaar
- Milieustraat	10 jaar
<i>r. Begraafplaatsen:</i>	
- Gebouwen (aula=s/wachtruimten)	40 jaar
- Uitbreiding / aanleg	40 jaar
- Urnentuin	40 jaar
- Facilitaire voorzieningen; graflijsten en dergelijke	15 jaar
<i>s. Burgerzaken:</i>	
- Stemmachines	5 / 10 jaar
- Legesmachine	10 jaar
2. Financiële vaste activa	
<i>a. Kapitaalverstrekingen etc.</i>	n.v.t.
<i>b. Leningen woningcorporaties en overige langlopende leningen</i>	n.v.t.
<i>c. Deelnemingen</i>	n.v.t.
<i>d. Bijdragen aan activa van derden</i>	Afhankelijk van activa